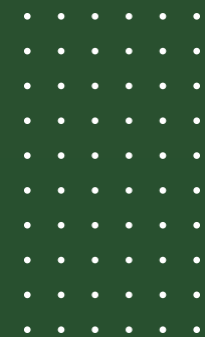

IZVORI ENERGIJE

POTENCIJAL ENERGIJE VETRA U SRBIJI

Srbija ima značajan, ali još neiskorišćen potencijal energije vetra, naročito u regionima Južnog Banata i planinskim prevojima. Uz nove zakonske podsticaje i tehnološki napredak, razvoj vetroparkova može dramatično povećati udeo obnovljivih izvora u energetsom miksu. Ova prezentacija će ukazati na ključne lokacije, tehničke uslove i politike koje omogućavaju pretvaranje vetra u čistu energiju.

SLEDEĆA STRANA

THE IMPORTANCE OF GREEN ENERGY IN TODAY'S WORLD

Godine 2008. vetroenergija je po prvi put postala vodeći izvor novih kapaciteta za proizvodnju električne energije u EU, nadmašivši fosilna i nuklearna postrojenja ([NREL](#)). Dok susedne zemlje (Hrvatska, Mađarska, Rumunija, Bugarska) već iskorišćavaju vetar u svom elektroenergetskom sistemu, Srbija do skoro nije izdavala dozvole za vetroelektrane većeg kapaciteta, usled kombinacije tehničkih, administrativnih i političkih barijera ([Renewable Energy Magazine](#)). Novi zakonski okviri omogućavaju izdavanje građevinskih dozvola za vetroparkove, pa je ključno razumeti prirodni potencijal, postojeće prepreke i primere dobre prakse iz regiona kako bi se ubrzao razvoj vetroenergetike u Srbiji.

METOD “ATLAS VETRA”

Atlas vetra

Skup karti na kojima su ucrtane zone sa prosečnom brzinom ili gustinom snage vetra na različitim visinama iznad tla, što omogućava identifikaciju pogodnih lokacija za vetroparkove WAsP.

GIS (Geographic Information System)

Informacioni sistem koji povezuje meteorološke podatke o vetru sa geografskim koordinatama i terenskim karakteristikama radi precizne izrade vetro-atlasa WAsP.

Prvi Evropski atlas vetra (1989)

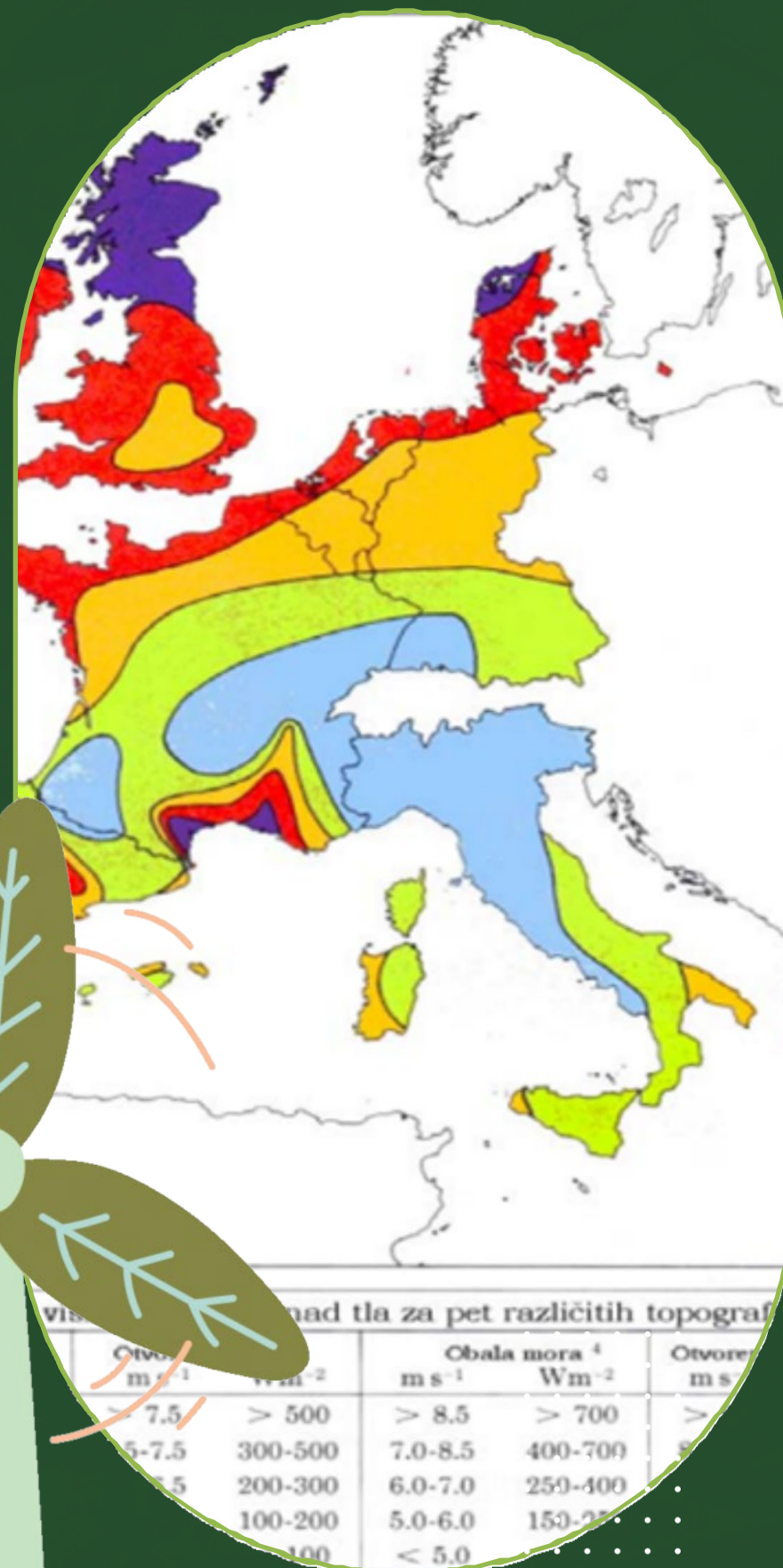
Objavljen od strane Risø Nacionalne laboratorije (Danska), postavio je metodologiju za proračun vetrološkog potencijala širom Evrope WAsP Welcome to DTU Research Database.

Glavni izvori podataka

Meteorološke stanice na kopnu (srednje brzine u 10-minutnim intervalima)

Satelitska merenja (pouzdana na priobalju)

Meteorološki baloni (vertikalni profili atmosfere)

ATLAS VETRA SRBIJE

1

Studija iz 2002. godine – Prva studija EPS-a pokazala je značajan potencijal vetra, naročito u Južnom Banatu i istočnoj Srbiji, sa procenom od oko 1.300 MW i 2,3 TWh

2

Atlas vetra Srbije – Izrađen u okviru studije EE704-1052A; prikazuje brzine vetra na različitim visinama i tokom svih godišnjih doba.

3

Savremeni softver – Omogućava unošenje novih merenja vetra i verifikaciju podataka za pojedine lokacije, čime se povećava preciznost procena.

4

Atlas vetrova Vojvodine (2008) – Posebno izrađen za Vojvodinu, sa kartama gustine snage vetra na 50 m visine; najveći potencijal u jugoistočnom Banatu.

5

Sezonski prosek – Sve vrednosti na kartama vetra predstavljaju godišnji prosek zbog promena tokom sezona.

ODREĐIVANJE POTENCIJALNIH LOKACIJA ZA IZGRADNJU VETROELEKTRAN

Atlas vetra se koristi za preliminarni odabir regija sa povoljnim vetrološkim uslovima, nakon čega sledi najmanje jednogodišnje specijalizovano merenje vetra i meteoroloških parametara na visinama od 40 do 80 metara. Na osnovu statističke analize tih podataka, uz poređenje sa dugoročnim meteorološkim stanicama, moguće je precizno proceniti energetske potencijal lokacije i ekonomski isplativost vetroelektrane, kao što je potvrđeno na više od 20 lokacija u Srbiji, uključujući Južni Banat.

Atlas vetra i preliminarna selekcija regija

Statistička analiza i korelacija sa dugoročnim stanicama

Specijalizovana dugotrajna merenja vetra

Isplativost i primeri iz prakse

Međunarodna saradnja i obaveze

Podsticajne mere (feed-in tariff)

Jednostavne i efikasne procedure

Učešće lokalne zajednice

Iskustvo drugih zemalja

POZITIVNA POLITIKA U PLANIRANJU KORIŠĆENJA ENERGIJE VETRA

Međunarodni sporazumi, podsticajne mere poput garantovanih otkupnih cena, efikasne procedure, uključivanje lokalne zajednice kroz dijalog i preuzimanje iskustava razvijenih zemalja zajedno čine ključne prednosti koje omogućavaju uspešan razvoj vetroenergetike.

Neefikasna administracija

Restriktivne mere

Hijerarhijski pristup planiranju

Negativni lokalni uticaji

Nedostatak političke volje

NEGATIVNA POLITIKA U PLANIRANJU KORIŠĆENJA ENERGIJE VETRA

Nedostatak političke volje, neefikasna administracija i restriktivne mere poput sistema kvota, zajedno sa hijerarhijskim pristupom planiranju bez uključivanja lokalne zajednice i negativnim lokalnim uticajima poput buke i narušavanja pejzaža, predstavljaju glavne prepreke razvoju vetroenergetike.

PRAKTIČNA POLITIKA I PROPISI U SRBIJI U VEZI SA KORIŠĆENJEM ENERGIJE VETRA

Zakonski okvir i regulativa:

Srbija je uskladila svoju energetska politiku sa evropskim standardima kroz članstvo u Energetskoj zajednici i obavezama proisteklim iz međunarodnih ugovora kao što je Kjoto protokol i Pariški sporazum.

Prostorno planiranje:

Prostorni plan Republike Srbije uključuje odredbe o korišćenju obnovljivih izvora, ali postoji potreba za boljim koordinisanjem lokalnih i nacionalnih planova kako bi se olakšala izgradnja vetroelektrana.

Lokalna zajednica i podrška:

Veći broj lokalnih zajednica ima mešovite stavove o izgradnji vetroelektrana, prepoznajući ekonomske koristi, ali se suočavaju sa zabrinutostima zbog uticaja na životnu sredinu (buka, pejzaž, ptice).

PRAKTIČNA POLITIKA I PROPISI U SRBIJI U VEZI SA KORIŠĆENJEM ENERGIJE VETRA

Finansijski podsticaji i tržište:

Srbija je uvela sistem kvota za OIE, ali je to pokazalo ograničenja u obezbeđivanju konkurentnosti na tržištu energije.

Izazovi i mogućnosti:

Usmerenje politike prema daljoj integraciji vetroenergije u energetske miks, uz smanjenje zavisnosti od fosilnih goriva, je ključno za ostvarivanje ciljeva smanjenja emisija CO₂.

ZAKLJUČAK

Korišćenje energije vetra je zaista jedna od ključnih opcija za održiv razvoj energetike, jer ne samo da pomaže u smanjenju emisije gasova staklene bašte, već i u očuvanju prirodnih resursa. Kao potpisnica međunarodnih sporazuma, poput Kjoto protokola, i članica Energetske zajednice Jugoistočne Evrope, Srbija ima jasnu političku volju da podrži obnovljive izvore energije, uključujući vetar. Iako zemlja raspolaže povoljnim prirodnim uslovima, naročito u južnom Banatu, razvoj vetroelektrana suočava se sa izazovima, posebno u vezi sa zaštitom životne sredine i prostornim planiranjem.

